

Huy Phäng

Thäng thäng tôi mang tiäng viät täp ghi “đäng đän và hiän lành”. Đäng đän và hiän lành có nghĩa là không nói cái gì “täc”, cái gì “bän”, và nhäng cái gì “ác”, nhäng hôm nay tôi bät buäc phäi viät vä cái nhà cũ, nói theo nhiäu cách là cái nhà “xí”, cái “cäu tiêu”, nhà “vä sinh” hay là cái “lăng Bác” tùy theo ý thích cäa mäi ngäi. Chính cô Pamela Badcock 35 tuäi ở tiäu bang Kansas đã có cho tôi sä häng thú đä viät vä cái nhà cũ. Tính cô nhút nhát và yäu đäu i, thuä nhä, mäi khi có cái gì lo läng, sä hãi thì cô chui vào ngäi ở trong nhà cũ. Bän bäc vách cäa cái nhà cũ có thä che chän cho cô xa sä sä hãi, có lä điäu này ám änh cô nên tä hai năm nay, cô đã vào “ngäi” luôn trên cái bàn cũ, ăn uäng, ngä và làm viäc “tiäu, đäi” ngay trên cái bàn cũ đän näi da thät cô muän dänh luôn vào mät bàn cũ, khiän ngäi ta phäi cäa luôn cái chä cô ngäi đä đäm theo cô vào bän nhä viän.

Tôi hiäu và thäng cô, vì thäi thä u tôi cũng đã có nhäng thäm käch gia đình vì sä bäo hành trong gia đình. Mäi län tôi nghe tiäng khóc thét kêu gào cäa mä tôi, chä mà tôi có thä näu duy nhät trong cái nhà này là cái cäu tiêu näm tuät sau vän nhà. Đêm khuya, tôi có thä sä ma, sä bóng täi nhäng tôi còn sä hän tiäng la khóc cäa mä tôi và nhäng đäa em đang thäc giäc, ôm chäng läy nhau. Tôi nhäm đäy, xuäng giäng và chäy väi, mä cäa ra vän, chui vào cái cäu tiêu đäng bäng tre tranh đäy bóng täi. Ở đäy, tôi chä cän bät tai läi là không còn nghe gì näa hoäc nghe nhäng tiäng la khóc rät mä hä. Cũng có lúc tôi ngäi co rúm, yên läng räi ngä quên, sau đó có lä khá lâu, thäc giäc giäa tiäng côn trùng trong khu vän vào ban khuya, cäm thäy run lên vì sä hãi, tôi läi vùng chäy vào nhà và tiäp täc vùi đäu trong giäc ngä, không còn nhä gì nhäng chuyän đã qua. Ở nhà quê, tuy vän có mät nhà cũ sau vän, nhäng mäi khi đi häc vä buäi chiäu, hay nhäng ngày nghä häc tôi vän có cä häi häng đäc cái säng sau “nhät Quän Công” (1) cäa mät thäi thä u.

Cäu tiêu quä là mät cõi riêng biät, nghä ngäi trong tänh läng (rest in peace), vì trong nhäng ngày tù täi, đang lao đäng näng nhäc, thän thäng đäa tay kêu toáng lên väi bän canh tù, xin đi cäu mät cái. Ở trong mät cái bäi räm nào đó, khuät xa cái bän mät mäy đäa AK kä kä trong tay và cä thäng đäi träng “läy điäm”, chăm chăm lo cho đä chä tiêu, mình có thä “phä cánh nhän” ít ra cũng đäc däm ba phút nhän tän trong cái đäi tù khän nän, “tai nghe chim hót trên cành cây, mät trông bäm län trên bãi cä”. Nhäng ngày mäi đän Mä, đi làm häng đäng suät häng giä, tä

Cái nhà cù

Tác Giả: Bai An Tran

Thứ Bảy, 04 Tháng 10 Năm 2008 05:41

---

chi ê m, thì cù tiêu cũng là cái “cõi riêng” đ̣ có tḥ “tḥ gị n” đôi chút. Ṿ y thì cái cù tiêu đầu có gì là đ̣ ḅ n, tḥ i tha. Tuy ṿ y nḥ ng bây gị nghĩ ḷ i cái ḷ i ng̣ i pḥ i ḅ g̣ p đ̣ u g̣ i ḷ i, ép cái ḅ ng vào đôi ṿ thì cḥ c không có ai làm đ̣ c. C̣ nhìn cái cù tiêu nhà bà ṃ trong cụ n phim ng̣ n “Daughter from Danang” chị̉ u ṃ y năm tṛ c đây mà tḥ y c̣ ṃ t dĩ vãng kinh hoàng.

Vào đ̣ n Saigon tôi ṃ i tḥ y ng̣ i ta làm nhà cù ngay trong nhà , không riêng bị t nḥ nḥ ng nhà ṿ n Hụ , có đ̣ p sang ṭ i Ṃ ḷ i tḥ y giá nḥ ḳ t có ng̣ i trong cù tiêu cũng cḥ ng sao, ṇ u nḥ ḷ i nḥ ng tháng ngày cũ đi xe ḷ a Vị t Nam, hành khách ṇ m ng̣ i chen chúc, pḥ i ng̣ trên c̣ ḷ i đi, sát cánh c̣ a ra vào cù tiêu trên toa xe. Tôi ḷ i có đ̣ p nḥ n xét vì sao Pḥ p và Úc, ng̣ i ta ḷ i pḥ i ṛ c ṛ i làm cái cù tiêu riêng bị t ṿ i cái phòng ṭ m ṿ a choán đi n tích, ṿ a ḅ t tị n cho nḥ ng ng̣ i đi cù mụ n ṭ m hay ng̣ i ṭ m mụ n đi cù. Tôi cũng đã trông tḥ y ṭ i nhà ṃ t ng̣ i ḅ n Paris, ṃ t cái ḅ n tị u đ̣ c xây bên c̣ nh ṃ t cái ḅ n cù, y nḥ chuỵ n ṃ t nhà thông thái khoét hai cái ḷ , ṃ t ḷ n ṃ t nḥ cánh c̣ a và gị i thích ṿ i ng̣ i hàng xóm ḥ i chuỵ n là cái ḷ ḷ n cho con chó to, và cái ḷ nḥ cho con mèo c̣ ng c̣ a ông. Ṃ , thì phòng ṭ m đ̣ c hị u nḥ là cái cù tiêu, vì tuy hai mà ṃ t.

Ngày x̣ a Vị t Nam dù ṃ t gia đình có hai cḥ c ng̣ i đi ṇ a thì cũng cḥ có ṃ t cái nhà cù, cũng nḥ nḥ ng ngôi nhà xây đ̣ ng đã quá lâu Ṃ có khi ḅ n phòng ng̣ mà cḥ có ṃ t ṇ i làm ṿ sinh. C̣ nghĩ ṃ i bụ i sáng tḥ c đ̣ y đi làm mà cái nhà cù đang ḳ t ng̣ i tḥ t là đ̣ i ṇ n, cho nên ngôi nhà lý ṭ ng ngày nay là ṃ t ngôi nhà có ba phòng ng̣ nḥ ng có đ̣ n ḅ n phòng ṭ m (cù tiêu) vì ṃ t còn dành cho khách, và ng̣ i mua nhà ai cũng bị t đ̣ n con số bathroom: 3, 2.25, 2.50 hay 2.75. Thì ra càng văn minh cḥ ng nào thì ng̣ i ta xem chuỵ n y là quan tṛ ng. Có ḷ ngày x̣ a Vị t Nam, vị c đi làm quá nhàn ḥ , ḳ tṛ c ng̣ i sau, có nín đi ṃ t tí cũng đ̣ c, mà không nín thì có ḅ i chụ i hay g̣ c cây nào đó sau ṿ n cũng xong.

Bây gị ng̣ i Vị t cũng có cái ḷ i đ̣ c sách trong nhà cù nḥ Âu Ṃ ṃ i ác. Vào nhà nḥ ng ng̣ i quen, không tḥ y tác pḥ m c̣ a mình ṇ m trong ḳ sách mà ṇ m trong nhà cù, ṇ u là tác gị c̣ a nḥ ng cụ n sách y, ḅ n nghĩ sao? Ḅ n có than phị n ṿ i gia cḥ là đã coi tḥ ng vẫn cḥ ng c̣ a mình, x̣ p vào lọ i cḥ đáng đ̣ c trong nhà cù không, hay là ḷ ng ḷ thu vào tay áo đi tḥ tiêu mà không cho cḥ nhà hay. Tṛ c đây cũng đã có ông nḥ c sĩ nói là mình cḥ sáng tác nḥ c trong cù xí, ṿ n có ng̣ i ṃ m khen hay, thì vẫn cḥ ng c̣ a ta đ̣ c đ̣ c trong nhà cù cũng là ṿ n ḥ nḥ ḷ m ṛ i, còn ḥ n là ḅ mang đi gói xôi hay ṃ m rụ c.

Ký gị Bùi Ḅ o Trúc có ḳ chuỵ n ṃ t nhà xụ t ḅ n ṛ t thành công ṿ i nḥ ng cụ n sách “Bathroom Reader”, nḥ ng cụ n sách ṿ i bài vị t ng̣ n ṿ a đ̣ làm xong chuỵ n đ̣ i (?), thì trên cũng đ̣ c xong. Không bị t “ḅ n tôi” có ám cḥ ai không, nḥ ng chuỵ n y cũng làm cho

Cái nhà cũ

Tác Giả: Bai An Tran

Thứ Bảy, 04 Tháng 10 Năm 2008 05:41

---

tác gi& bài t& p ghi này cũng gi& t mình, vì mình cũng có thói quen vi& t ng& n, v& a đ& th& i gian, không l& ng mà cũng không đ& c.

(1)“...nhì & a đ& ng”.